

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.087/2010/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Dabsy Roberta ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a személyesen eljáró **(II.rendű alperes neve, címe)** alatti lakos II. rendű és a Dr. Méhes Dávid Dániel ügyvéd által képviselt **(III.rendű alperes neve, címe)** alatti lakos III. rendű alperesek ellen tartozás megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2009. november hó 25. napján kelt - 39. sorszám alatt kijavított - 11.G.40.255/2008/37. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **megváltoztatja**, a II-III. rendű alperesek marasztalásának összegét 2.680.230,- (Kettőmillió-hatszáznyolcvanezer-kettőszázharminc) Ft-ra, valamint az elsőfokú ítélet szerinti tartamú és mértékű kamatára felemeli.

A felperest perköltségben marasztaló rendelkezést mellőzi és kötelezi a II-III. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 163.600,- (Egyszázhatvanháromezer-hatszáz) Ft-ot, míg ezt meghaladóan a felek a felmerült elsőfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a II-III. rendű alpereseket, 15 nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 145.000,- (Egyszáznegyvenötezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A perben nem álló **L... Zrt.**, mint lízingbeadó és a **T... Kft.** (névváltozást követően **H... Kft.**), mint lízingbevevő között 2004. november 24. napján egyedi lízingszerződés jött létre, melyben a lízingbeadó egy MAN TGA 18410 4X2BLS típusú nyergesvontatót a lízingbevevő használatába adott,

a lízingbevevő pedig lízingdíj fizetését vállalta előre meghatározott részletekben. A jármű bruttó vételárát 21.481.250,- Ft-ban határozták meg. Az egyedi lízingszerződés részét képezte a lízingbeadónál érvényben lévő, általános szerződési feltételeket tartalmazó Üzletszabályzat.

A II-III. rendű alperesek a lízingbevevő szerződéses kötelezettségeinek nem teljesítése esetére „garanciaszerződés” keretében vállalták, hogy maguk fognak helyette teljesíteni, beleértve az esetleges kártérítést is. A szerződéskötés időpontjában a lízingbevevő társaság - irányításban jelentős befolyással rendelkező - tagjai az alperesek voltak.

A lízingbevevő szerződéses fizetési kötelezettségét megszegte, ezért a lízingbeadó a szerződést 2005. július 12. napján kelt levelével azonnali hatállyal felmondta és felszólította a lízingbevevőt a lízingtárgy visszaszolgáltatására. A felmondást 2005. július 18. napján kézbesítették. A lízingtárgyat a III. rendű alperes csak 2006. január 4. napján adta át a lízingbeadónak, akinek megbízásából igazságügyi műszaki szakértő mérte fel a gépjármű állapotát, és annak forgalmi értékét 10.248.000,- Ft + ÁFA összegben határozta meg. Erről a lízingbeadó 2006. január 25-én kelt levelében tájékoztatta a lízingbevevőt, egyben felhívta az értékesítés elősegítésére azzal, hogy ennek mihamarabbi megtörténte mindkét fél érdeke.

A L... Zrt. 2006. február 8. napján a gépjárművet bruttó 12.360.000,- Ft-ért értékesítette. A befolyt vételár, a teljesítések és még fennálló követelések egybevetésével elszámolást készített, amelynek eredményeként a lízingbevevő 5.452.631,- Ft összegű tartozását mutatta ki. Erről a lízingbevevőt és a II., III. rendű alpereseket tájékoztatta, valamint felhívta őket a teljesítésre.

A lízingbeadó 2006. december 18. napján a követelést engedményezte a felperesre. Az engedményezés tényéről értesítette a lízingbevevőt és a II-III. rendű alpereseket, egyben felszólította őket a kimutatott tartozás megfizetésére.

A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 4.Fpk.11-08-070331/9. sorszámú végzésével elrendelte a lízingbevevő H... Kft. felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2008. július 11. napja. A felperes felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényéből a felszámoló az engedményezett 5.452.631,- Ft követelést „e”, míg az 54.526,- Ft regisztrációs díjat „f” kategóriában vette nyilvántartásba azzal a tájékoztatással, hogy a felszámolási költségekre sincs fedezet.

A felperes keresetében 5.452.631,- Ft és ennek 2006. július 19. napjától a kifizetésig járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat és perköltség egyetemleges megfizetésére kérte a II. és III. rendű alperesek kötelezését. Indokolásában hivatkozott a lízingbevevő szerződésszegésére, az ezzel összefüggésben keletkezett kárra, amelyért a II-III. rendű alperesek a garanciaszerződésben helytállási kötelezettséget vállaltak. Az igény összecszerűsége körében a lízingszerződés alapján elszámolható díjakra, költségekre, kamatokra, valamint az értékesítés során befolyt bevételre utalt.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes jogelődje a kezesre háruló teher mérséklése érdekében nem úgy járt el, ahogy elvárható, ugyanis áron alul értékesítette a lízingelt gépjárművet. Állította, hogy a garanciaszerződés aláírásakor tévedésben volt, amelyet a lízingbeadó cég képviselői

felismerhettek. Tévedése abban állt, hogy a „garanciaszerződésként” nevesített okirat aláírásakor úgy vélte, a megállapodás lehetetlen szolgáltatásra irányul, tehát semmis, mivel garanciát kizárólag csak bank vállalhat.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével 1.097.230,- Ft és ezen összeg 2006. február 17. napjától a kifizetésig járó, a mindenkor i jegybanki alapkamat kétszeresével egyező mértékű késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kötelezte a II. és III. rendű alpereseket, egyebekben a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában az alperesek és a lízingbeadó között létrejött szerződést atipikusnak, „korlátozott készfizető kezességvállalásnak” minősítette, amely az egyszerű és a készfizető kezesség elemeit egyaránt magában hordozza. A felelősség korlátozottsága annyiban jelentkezik, hogy a II-III. rendű alperesek helytállási kötelezettsége akkor áll be, ha a lízingbevevő esedékességkor nem teljesít. Ennek alapján megállapította, hogy a feltétel bekövetkezett, amikor a lízingbeadó felmondási jogával élt, és az általa elkészített elszámolás szerinti összeget a lízingbevevő felszólítás ellenére nem fizette meg.

A III. rendű alperes a Ptk. 210. § (4) bekezdése alapján előterjesztett érvénytelenségi kifogását elutasította arra hivatkozással, hogy ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségének felhívás ellenére nem tett eleget.

A Ptk. 210. § (2) bekezdése szerint jogi kérdésben való tévedés címén a megtámadás feltételei nem állnak fenn, mivel a III. rendű alperes még csak tényállítást sem tett arra vonatkozóan, hogy a felek részére jogi szakértő együttesen adott volna a jogszabályok tartalmáról téves tájékoztatást.

Az elszámolásban szerepeltetett tételek nagy részét elfogadta, kizárólag a gépjármű értékesítési költségeként jóváírt összeg tekintetében helyezkedett a felperesétől eltérő álláspontra. A rendelkezésre álló szakvéleményeket egybevetette és megállapította, hogy a magánszakértői vélemény aggályos, nem mentes a logikai ellentmondásoktól, ezzel szemben a per során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye megalapozott, logikusan felépített, így ez utóbbit vette ítélezése alapjául. A gépjármű jóváírható nettó értékesítési áráként 14.583.000,- Ft-ot vett figyelembe, amelynek következtében a lízingbevevő elszámolás napján fennálló tartozása 1.097.230,- Ft. Ezen összeg és az Üzletszabályzat szerinti késedelmi kamatának megfizetésére a II. és III. rendű alperesek az általuk megkötött garanciaszerződés alapján egyetemleges kötelesek a lízingbeadó jogutódja, a felperes részére.

Az ítélet részbeni megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben a marasztalás összegét 2.680.230,- Ft-ra kérte felemelni. Fellebbezésének indoklásában utalt a szakvélemények ellentmondásosságára, és a gépjármű értékesítéskori forgalmi értékét - az értékesítés körülményeit mérlegelve - nettó 13.000.000,- Ft-ban kérte elszámolni. Álláspontjának alátámasztásául más szakértőtől származó újabb szakvéleményt csatolt.

A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy az összecszerűség körében - a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján - az elsőfokú bíróság megfelelően állapította meg a

tényállást. A garanciaszerződésre vonatkozóan előterjesztett érvénytelenségi, semmisségi kifogását továbbra is fenntartotta.

A fellebbezés **alapos**.

A felperes igényét az alperesek és a lízingbeadó között létrejött pénzügyi lízingszerződést biztosító „garanciaszerződésre” alapította. A szerződésre alapított keresettel szemben a III. rendű alperes semmisségi kifogást terjesztett elő. Az érvénytelenség okát abban jelölte meg, hogy „garanciaszerződést” magánszemély érvényesen nem köthet, „garanciát” nem vállalhat.

A Ptk. 207. § (1) bekezdésének rendelkezéséből következően a szerződést - így az alapszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jogviszonyt is - nem elnevezése, hanem tartalma szerint kell értékelni, amelynek során nem mellőzhető a felek ügyleti akaratának vizsgálata, ennek körében az, hogy milyen tartalmú szerződés létrehozására irányult. A szerződés elnevezése annak érvényességére nem hat ki.

Általában a garanciavállalási szerződésben a garáns szerződő fél - amely csak pénzintézet lehet - arra vállal kötelezettséget, hogy meghatározott feltételek bekövetkezése - így különösen bizonyos esemény beállta vagy elmaradása, illetőleg okmányok benyújtása - esetén a kedvezményezettnek megállapított összeghatárig fizetést fog teljesíteni (Ptk. 249. §). A garancia tehát önálló - nem járulékos - kötelezettségvállalás, ehhez képest a garáns kötelezettségének tartalma a maga szabta feltételekhez igazodik. Nem jelenti az adós kötelezettségeinek átvételét, célja - díjazás ellenében - az ügylet kockázatának csökkentése vagy kiküszöbölése. Amennyiben ilyen jogviszony alapján teljesít a garáns fél, az nem csökkenti az alapjogviszony kötelezettjének a jogosulttal szemben fennálló tartozását (BH 1998.440. számú eseti döntés).

Ezzel szemben a kezes a Ptk. 272. § (1) bekezdése szerint arra vállal kötelezettséget, hogy ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A kezes kötelezettsége tehát járulékos jellegű szerződést biztosító mellékkötelezettség, amely mindig ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt. Amennyiben a kezes a jogosultat kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá száll át (Ptk. 273. § (1) bekezdés, 276. § (1) bekezdés). Ez utóbbi jogszabályhelyben írt törvényi engedmény folytán a kezes megtérítést követelhet a kötelezettől, ha helyette fizetett.

Az alperesek kötelezettségvállalása - a csatolt okirat szerint - nem minősül „garanciavállalásnak”, hiszen mint magánszemélyek vállaltak helytállási kötelezettséget járulékosan, a lízingbevevő mindenkori tartozásához igazodóan, és nem szabták meg a kötelezettségvállalás határidejét sem.

A közvetlen adós, azaz a pénzügyi lízingbevevő nemteljesítése esetére az alperesek érvényesen vállalhattak (mögöttes) helytállási kötelezettséget, amelyet a kezesi szerződésre vonatkozó szabályok szerint kellett megítélni, mivel kötelezettségvállalásuk szerződéses tartalma megvalósítja a kezesség Ptk. 272. § (1) és (2) bekezdésében foglalt törvényi tényállását. Az a tény, hogy a kifogásolás jogát kizárták, a kötelezettségvállalás jellegét nem befolyásolja, e rendelkezésük valóban jogszabályba ütközik, ezért semmis (Ptk. 200. § (2) bekezdés). Ennek a

ténynek azonban a III. rendű alperesi védekezés szempontjából nem volt jelentősége, miután nem a lízingszerződéssel kapcsolatban terjesztette elő érvénytelenségi kifogását a fél.

A III. rendű alperesi előadásból megállapítható, hogy a „garanciaszerződés” aláírásával célja az volt - minthogy azt érvénytelennek tekintette -, hogy ne kelljen személyi biztosítékot vállalnia az irányítása alatt működő gazdasági társaság lízingszerződés kapcsán fennálló kötelezettségeiért. Ez a rejtett indoka azonban a szerződés érvényessége szempontjából közömbös, annak semmisségét nem eredményezheti (Ptk. 207. § (4) bekezdés).

A létrejött lízingügylet és az ahhoz kapcsolódó személyi biztosíték (kezesség) fogyasztói ügyletként nem minősíthető. A Ptk. 685. § d) pontja szerint fogyasztó a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül szerződést kötő személy, míg az e) pont értelmében fogyasztói szerződés az a szerződés, amely fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki (amely) a szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körében köti. A nyergesvontatóra létrejött jogügylet lízingbevevője - az azóta felszámolás alá került cég - nem a gazdasági, szakmai tevékenységi körén kívül eső célból kötött szerződést, mint ahogy az alperesek sem, akik a lízingbevevő tagjai voltak a szerződéskötés időpontjában. A lízingtárgy beszerzésének célja éppen a társaság működésének elősegítése volt, ami kizárja a fogyasztói jogügyletkénti minősítést.

Az alapszerződés, amelynek lízingbevevő általi nemteljesítéséért az alperesek - a lízingbevevő gazdasági társaság tagjai - kezességet vállaltak, pénzügyi lízing, amely a Ptk-ban nem szabályozott atipikus szerződés. Az ebből eredő jogvita elbírálása során elsősorban a felek megállapodása, továbbá a Ptk. általános szerződési jogi szabályai, valamint annak a nevesített szerződéstípusnak a rendelkezései irányadók, amelyekhez az adott lízingszerződés a legközelebb áll. Jelen esetben a szerződés célja az volt, hogy a lízingbeadó szolgáltatása után a lízingbevevő a lízingdíjat a futamidő alatt részletekben megfizesse, ezzel - a lízingdíj hiánytalan teljesítését követően - megszerezze a lízingtárgy tulajdonjogát. Ez a szerződéses konstrukció az adásvétel különös nemei között szabályozott tulajdonfenntartásos részletvételhez (Ptk. 375. § (1) bekezdés) áll legközelebb.

A tulajdonjogfenntartásos részletvételnél a vevő szerződésszegése esetén kétféle szankció közül választhat: megvonja a részletfizetési kedvezményt, ezzel a teljes vételárat esedékessé teszi, amely esetben a dolog tulajdonjogát a vevő szerzi meg; vagy eláll a szerződéstől és a vevő a dolog visszaszolgáltatására köteles (Ptk. 376. § (2)-(3) bekezdések).

Jelen esetben - az Üzletszabályzat alapján - a lízingbeadó visszakövetelte a lízingtárgyat, egyben igényelte a hátralékos lízingdíjat, a lízingbevevő tartozását azonban csökkentette a lízingtárgy piaci értékesítése során befolyt vételárral. Ez a jogi megoldás jogszabályi tilalomba nem ütközik (BDT 2008/11/188. számú eseti döntés).

A felperes által érvényesíteni kívánt elszámolási összegből kizárólag a visszavett gépjármű „jóváírt” eladási ára volt vitás. A lízingbeadó eredetileg nettó 10.300.000,- Ft-ot írt jóvá, s az elszámolás eredményeként követelt 5.452.631,- Ft-ot kereseti kérelmében a felperesi engedményes. Az elsőfokú ítélet a gépjármű reális forgalmi

értékét, elérhető eladási árát nettó 14.583.000,- Ft-ban számította, ennek alapján 1.097.230,- Ft összegű tartozást mutatott ki. A felperes fellebbezésében 13.000.000,- Ft

nettó árat elfogadott reálisnak, ezt az összeget az elszámolásába beépítve 2.680.230,- Ft-ot - 1.583.000,- Ft-tal magasabb összeget - követelt a másodfokú eljárásban.

A fentiek tükrében azt kellett vizsgálni, hogy a minél nagyobb arányú megtérülés érdekében a lízingbeadó az általános elvárhatósági mércének megfelelően kellő gondossággal járt-e el a lízingelt gépjármű értékesítése során (Ptk. 340. § (1) bekezdés). Ennek körében az ítélet tábla az alábbiakat mérlegelte.

- A lízingszerződést a lízingbeadó 2005. július 18-ával mondta fel, egyben felhívta a lízingbevevőt a lízingtárgy haladéktalan átadására. Ennek ellenére a lízingbevevő - a III. rendű alperesi ügyvezető útján - csupán 2006. január 4. napján - csaknem fél éves késedelemmel - adta azt át a lízingbeadónak.

- A birtokbavételt követően a lízingbeadó a gépjárművet haladéktalanul felmérte, értékeltette műszaki szakértővel. A szakvélemény 2006. január 16-án készült el.

- A 2006. január 25-i levelében (F/3.) a lízingbeadó értesítette a lízingbevevőt a megállapított forgalmi értékről, tájékoztatta, hogy a késedelmi kamat jelentős mértékű növekedésének elkerülése érdekében a mihamarabbi értékesítés a cél. Ezért felhívta, „amennyiben potenciális vevőről tudomása van” azt haladéktalanul jelezze írásban. A lízingbevevőnek tehát módjában állt - még a lízingtárgy továbbértékesítése előtt - a megállapított forgalmi értéket kifogásolni, illetőleg magasabb értéken - ha a kereslet-kínálat ezt valóban indokolta - vevőt állítani. Mindezen lehetőségeivel a lízingbevevő nem élt. A lízingbeadó 2006. február 8-án értékesítette a lízingtárgyat a szakvélemény szerinti bruttó 12.360.000,- Ft vételáron (F/4.).

Miután a felperes jogelődje a reális forgalmi érték megismerése céljából a gépjárművet szakértővel mérte fel, az értéket közölte a lízingbevevővel, aki azt nem kifogásolta és vevőt sem állított, majd mihamarabb értékesítette a lízingtárgyat a szakértő által meghatározott áron, az ítélet tábla álláspontja szerint a megkívánt általános gondossági mérce szerint úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Gépjárműszakértőtől származó szakvélemény birtokában, vitatás hiányában nem várható el a lízingbeadótól, hogy újabb szakvéleményt szerezzen be. Az adott körülményekből adódó általános követelményszintnek tehát magatartása megfelelt, az értékesítés során kellő gondossággal járt el.

A forgalmi értéket minden esetben a piaci kereslet-kínálat viszonyai határozzák meg, tehát a forgalmi érték az az összeg, amennyiért a dolog ténylegesen eladható. Az értékesítés során azonban kellő gondossággal kell eljárni. A perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a piaci érték fix összegben az értékesítést megelőzően nem meghatározható, csak bizonyos értékhatárok között valószínűsíthető. Ezt a fajta bizonytalanságot tükrözik az eltérő összeget tartalmazó szakértői értékbecslések is. Az eladási árat jelentősen befolyásolják az értékesítés időbeli korlátai és a tényleges eladási lehetőségek, így lényeges szempont, hogy a lízingtárgy nyergesvontató, amely meghatározott gazdasági tevékenységet folytató személyek körében tarthat érdeklődésre számot.

Ezért a felperes által a fellebbezésben reálisként elismert nettó 13.000.000,- Ft-os eladáskori forgalmi érték elfogadható. Nem az EUROTAX számítás - szakértők között vitatott - helyességét kellett ugyanis megítélni, hanem a gépjármű reális

- 7 -

Gf.I.30.087/2010/5.szám

eladási árat meghatározni. Mindezen körülményekre tekintettel a kirendelt és a magánszakértői szakvélemények közötti ellentmondások mellett is a gépjármű eladási

áraként a felperes fellebbezésében foglalt 13.000.000,- Ft-os érték
az eset összes körülményeire - reális.

- figyelemmel

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és az I-II. rendű alperesek marasztalásának összegét 2.680.230,- Ft-ra, valamint az elsőfokú ítélet szerinti tartamú és mértékű kamatára felemelte.

A részbeni megváltoztatásra tekintettel módosult a peres felek elsőfokú eljárásbeli pervesztességének-pernyertességének aránya, így azok között számottevő különbség nem mutatkozik, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával kötelezte az I. és II. rendű alpereseket 163.600,- Ft elsőfokú eljárási illeték felperes részére történő megfizetésére, amely a felmerült illeték fele, míg ezt meghaladó elsőfokú eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Miután a felperes fellebbezése eredményesnek bizonyult, a másodfokú eljárásban pernyertesnek minősül. Ennek következtében a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján másodfokú eljárási költségeinek viselésére a II. és III. rendű alperesek egyetemlegesen kötelesek. A megállapított 145.000,- Ft tartalmazza a felperes által lerótt 95.000,- Ft összegű fellebbezési eljárási illetéket, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján, a jogi képviselő által kifejtett munkamennyiséggel és a fellebbezési értékkel arányban álló ügyvédi munkadíjat.

Szeged, 2010. április hó 23. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró